

Onderwerp: Openbaar bestuur op Sint Eustatius, Caribisch Nederland

Den Haag, 25 april 2023.

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties van TK en EK,

Toen de ingreep op Sint Eustatius plaatsvond (in februari 2018, meer dan vijf jaar geleden) dacht ik aanvankelijk ook: dit is goed, nu gaan we zien hoe besturen echt moet. Deze brief zal geen historisch overzicht geven maar het moet me van het hart: sindsdien is ook mijn vertrouwen in de politiek ernstig aangetast.

Wat zijn (Europees) Nederlandse ambtenaren en bestuurders in het algemeen arrogant, brutaal en betweterig. Op werkelijk élk niveau vindt géén overleg plaats, in elk geval niet op basis van gelijkwaardigheid. Wat indertijd “Den Haag” verweet aan het bestuur van Sint Eustatius (i.c. friends, family, favours) wordt in omgekeerde richting in uitvergroete vorm uitgevoerd.

De regeringscommissaris omringt zich met getrouwen en in dit kleine informele gezelschap worden de lakens uitgedeeld. Ook in infrastructurele zin: de aannemer die zich telkens de ‘winnaar’ weet van de aanbestedingen voor wat betreft luchthaven, wegen, etc. is nauw gelieerd aan dit gezelschap en in termen van gerelateerde maatschappijen bevindt zich de club die eerder is betrokken bij een steekpenningenaire. Hoe betrouwbaar en integer wil je dat jouw uitstraling is...

Dé grote infrastructurele, economische en toeristische investering op het eiland is het Golden Rock Resort. De investeerder is bekend van bloemenkwekerijen in Afrika en – als ik de media mag geloven – het water aldaar zodanig kanaliseerde dat mens en dier minder water hadden ten faveure van de bloemen. In het segment van filantropen heb je – kennelijk – ook verschillende klassen. Op Curaçao was er indertijd Jacob Gelt Dekker. Als ik ook hier afga op de media was dat een echte gentleman die zó investeerde dat iedereen er beter van werd. Ook aan opleiding van de werknemers in zijn projecten werd gedacht.

De investeerder op Sint Eustatius heeft maar één werkelijk aandachtspunt: de eigen portemonnee! Hij trok en trekt zich ook niets aan van wet- en regelgeving. Zo is het bouwrijp maken van het grondgebied gepaard gegaan met een uitgebreide bomenkap zonder enige vergunning. Het aanleggen van een pad van het resort naar de oceaan en het bouwen van een diep zwembad vlakbij de rand van het resort met de klif is geschied zonder vergunning.

Ook van de indertijd van toepassing zijnde mondkapjesdraagplicht trok hij zich niets aan (en op zijn gezag: ook de externe – vaak van China afkomstige – werknemers in het resort droegen geen mondkapjes). Dit alles zonder ingrijpen door de lokale overheid. Anders gezegd: voor geld lijkt alles te koop, ook het bestuur.

Voor elk probleem wordt naar goed gebruik in het kabinet Rutte IV een commissie benoemd die onderzoek doet en met “welgevallige” aanbevelingen komt en die daardoor in de tijd vooruitgeschoven kunnen worden zodat een snelle en ter zake aanpak van het probleem met “van toepassing zijnde randvoorwaarden” in gepast (afgezwakt) tempo ter hand kunnen worden genomen. Natuurlijk denk ik nu aan het sociaal minimum waarvoor Caribisch Nederland ineens de status van tweederangs Nederland krijgt aangemeten. Immers, waarom gelden er in Caribisch Nederland andere regels voor inkomstenbelasting, sociale uitkeringen, munteenheid en diverse andere zaken dan in overige delen van het land Nederland?

Gerechtigde uitzonderingen – aldus de Grondwet – zijn gebaseerd op *wezenlijk* van Europees Nederland onderscheidende omstandigheden. Maar niet alle verschillen zijn terug te voeren naar wezenlijk onderscheidende omstandigheden. Soms komen ze de lokale en Haagse bestuursleden gewoon goed uit (wat mij betreft riekt dit naar machtsmisbruik).

Er loopt een rechtszaak over het EcoStatia/Orangebay Hotel en het Openbaar Lichaam en/of Europees Nederland moet daarin een vergoeding betalen. Ook deze zaak verdient geen schoonheidsprijs voor wat betreft de transparante en volledige informatieverstrekking (incl. gedetailleerde bijlagen). Hieronder te begrijpen: het achterhouden van rapportages waaruit een risico zou kunnen blijken wanneer geen beschermende maatregelen worden getroffen (die dan ook achterwege zijn gebleven).

Dan is er tenslotte – althans in deze niet-uitputtende opsomming – het standpunt van Den Haag dat wanneer in het financieel beheer een tekort is bevonden, dit door het Openbaar Lichaam moet worden gedragen. Een zeer onkies standpunt gezien de nadrukkelijke Haagse bemoeienis van zo ongeveer elk aspect van het bestuur, waaronder het op orde brengen van het financieel beheer. Na vijf jaar is dat beheer – kennelijk – nog steeds niet op orde. Deze verantwoordelijkheid kan niet worden afgeschoven en ik hoop evenmin dat hierin een reden wordt gevonden om het budgetrecht nog langer te onthouden aan de Eilandsraad.

Wel tot zover enkele aantekeningen mijnerzijds ter zake van openbaar bestuur. Wil je echt de onderste steen bovenbrengen helpt een ronduit onbetrouwbaar bestuur aan beide kanten van de oceaan je niet echt goed op pad. Onderzoeksjournalisten van – bijvoorbeeld – “Follow the Money” zijn dan meer op zijn plek. Ik zal een afschrift van deze brief in elk geval zenden aan deze organisatie.

Laat ik positief afronden en de hoop uitspreken dat de overheden aan deze en gene zijde van de oceaan werkelijk om de tafel gaan en de omissies stuk voor stuk ontwarren en in het vervolg eerlijk met elkaar omgaan. Het zou een keerpunt in de relatie betekenen.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Cornelis Houtmanstraat 9-b,
2593 RD Den Haag.
T +31 6 31 79 58 57 (t.b.v. SMS en WhatsApp)
E jhtm.nl@gmail.com
W <http://statia.nu> of <http://statia.nu/nl>

cc: *Nationale Ombudsman, Follow the Money*